

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **A. E. v S.S. spol. s r.o.** (v skratke A., s. r.o.), N., proti žalovanej **Slovenskej republike**, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, **o zaplatenie 165 023,23 Eur (4 971 490 Sk)**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 13 C 51/2007, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. apríla 2010 sp. zn. 14 Co 199/2009 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II žalobu žalobkyne, ktorou sa voči žalovanej domáhala zaplatenia 4 971 490 Sk (165 023,23 Eur) s úrokom z omeškania 18,8 % od 26. júla 2000 až do zaplatenia a zmluvnej pokuty 0,5 % zo sumy 4 036 580,-- Sk (133 989,90 Eur) za každý deň omeškania od 30. septembra 2000 do zaplatenia a 0,05 % zo sumy 934 910,-- Sk (31 033,32 Eur) za každý deň omeškania od 30. septembra 2000 až do zaplatenia titulom nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktorý prekročil svoju právomoc podľa § 6 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len zák. č. 514/2003 Z.z.), rozsudkom zo 16. januára 2008 č.k. 13 C 51/2007-54 zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie zdôvodnil citáciou ustanovení zák. č. 514/2003 Z.z., okrem iných, ustanovením § 6 ods. 1, 4

§ § 7, 135 O.s.p. a § 39 Občianskeho zákonníka a zistením, že príslušný súd rozhodnutím vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 261/00, ako orgán verejnej moci neprekročil svoju právomoc (§ 7 ods. 1 O.s.p.), pretože o otázke, ktorá bola predmetom sporu, nebol a nie je podľa zákona oprávnený na rozhodnutie iný orgán verejnej moci. Právoplatný rozsudok vydaný súdom v rámci jeho právomoci je verejnou listinou a nie právnym úkonom v zmysle § 2 alebo 34 Občianskeho zákonníka. Vydanie konečného a záväzného rozhodnutia, ktoré je okrem predpísaného zákonného postupu nezmeniteľné, patrí k základným atribútom pojmu súd v zmysle čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Súd v konaní o náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z.z. nie je oprávnený žiadnym spôsobom, ani ako otázku predbežnú, posudzovať zákonnosť resp. nezákonnosť iného právoplatného rozhodnutia súdu, ale naopak je týmto rozhodnutím viazaný. Vzhľadom na to, že právoplatné rozhodnutie súdu nie je právnym úkonom je vylúčené jeho posudzovanie z hľadiska platnosti alebo neplatnosti podľa § 39 Občianskeho zákonníka. O náhrade trov konania rozhodol v súlade s § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 27. apríla 2010 sp. zn. 14 Co 199/2009 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Mal za to, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav a vec správne posúdil a s jeho dôvodmi sa v celom rozsahu stotožnil. Poukázal na to, že žalobkyňa uplatnený nárok založila na právnej konštrukcii, podľa ktorej ak súdne rozhodnutie nadobudne právoplatnosť, sú ním účastníci a súdy viazané len vo vzťahu k výroku rozhodnutia, ale nie jeho dôvodov. A keďže podľa jej názoru dôvody sú nezákonné, pretože súd použil na daný prípad inú právnu normu ako mohol, prekročil tak svoju právomoc a sú splnené zákonné podmienky na uplatnenie si nároku na náhradu škody podľa § 6 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. Správne súd prvého stupňa právne uzavrel, že súd v spornej veci neprekročil svoju právomoc, pretože ju rozhodoval ako orgán verejnej moci podľa § 7 ods. 1 O.s.p. Odvolací súd dodal, že aj v prípade použitia nesprávnej právnej normy na posudzovaný prípad, súd nemohol prekročiť svoju právomoc, ale zakladá to len dôvod na jeho preskúmanie v rámci riadneho, alebo mimoriadneho konania. Výrok súdneho rozhodnutia nemožno oddeliť od jeho dôvodov, ktoré vymedzujú jeho skutkový a právny rámec. Odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny. Úspešnej žalovanej v konaní náhradu trov konania nepriznal, pretože nárok na ich náhradu neuplatnila.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., pretože súd sa jej návrhom vôbec nezaoberal, keď tvrdil, že nie je oprávnený konať vo veci, t.j. skúmať ňou uplatnený nárok na náhradu škody spôsobenej právoplatným rozsudkom. Podľa jej názoru ustanovením § 159 ods. 2 O.s.p. je preukázaná záväznosť výlučne výroku právoplatného rozsudku, zároveň – pri existencii naliehavého právneho záujmu, ktorý je pri žalobe na plnenie vždy daný – súdom ukladá povinnosť preskúmať odôvodnenie právoplatného rozsudku (§ 134 O.s.p.). Pretože podľa § 121 O.s.p., netreba dokazovať právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky odvolací súd zaujal postoj odporujúci zákonu a pre tento nevykonal žiadne dokazovanie a ani nezaujal žiadne stanovisko k jej žalobe, odňal jej možnosť konať pred súdom v takom rozsahu, že jej odmietol prístup k súdu. Podľa jej názoru, je nedostatkom odôvodnenia rozsudku, keď sa odvolací súd nevyjadril k ňou tvrdným skutočnostiam a tiež, že v prejednávanej veci neaplikoval komunitárne právo. Z ďalších dôvodov dovolania vyplýva, že žalobkyňa namietala nesprávne právne posúdenie veci súdmi oboch stupňov pri aplikácii a výklade ustanovenia § 6 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. Uviedla, že citované ustanovenie sa nepochybne vzťahuje na orgány verejnej moci – súdy. Jediný orgán, ktorého nezákonné právoplatné rozhodnutie, ktorým súd prekročil svoju právomoc, nemožno zrušiť, je súd, takému zrušeniu bráni § 159 O.s.p., t.j. právoplatný rozsudok je platný, i keby ním bolo rozhodnuté akokoľvek nesprávne. Za rozhodujúci dôkaz nesprávnosti názorov súdov oboch stupňov o nemožnosti dosiahnuť náhradu škody spôsobenej právoplatnými rozsudkami, ktoré neboli zrušené, považovala tú okolnosť, že rozsudok súdu prvého stupňa nedbá na *lex specialis*, ktorým sú v tomto prípade ustanovenia komunitárneho práva. Podľa jej názoru ustanovenia Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v zmysle čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a ustanovenia komunitárneho práva o ochrane ľudských práv v zmysle čl. 7 ods. 2 Ústavy majú prednosť pred právnymi normami Slovenskej republiky pri zabezpečení optimálnej úrovne ochrany ľudských práv v európskom priestore. Právne odôvodnenie zamietajúceho súdu prvého stupňa ako aj rozsudku súdu odvolacieho považoval za odôvodnenie v rozpore s komunitárnym právom. Keďže sa súdy riadili nesprávnym právnym názorom o nedostatku svojej právomoci konať o jej žalobe nevykonali ani žiadne skutkové zistenia o oprávnenosti jej nároku tak, ako to v napadnutom rozsudku konštatuje samotný súd, t.j. že nie je oprávnený žiadnym spôsobom, ani ako otázku predbežnú, posudzovať zákonnosť, resp. nezákonnosť iného právoplatného rozhodnutia súdu. Tým súdy oboch stupňov naplnili všetky predpoklady § 237 písm. f/ O.s.p. a svojim postupom jej odňali možnosť konať pred súdom, keď jej odmietli prístup k súdu. Navrhla,

aby dovolací súd rozsudky súdov oboch stupňov zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/, tohto ustanovenia. Existenciu žiadnej

podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na žalobkyňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom ide vtedy, ak súd v priebehu konania neumožnil účastníkovi vykonať práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom, a to najmä právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i právnej stránke veci (§ 101 ods. 1, § 117 ods. 1 § 118 ods. 1 a 4, § 123, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.). Vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dôsledkom porušenia práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces.

Obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že súd prvého stupňa o nároku žalobkyne uplatnenom podľa vnútroštátnej hmotnoprávnej normy zák. č. 514/2003 Z.z. konal a rozhodol zamietnutím žaloby, z dôvodu nenaplnenia predpokladov predvídaných zákonom v § 6 ods. 4. Treba zdôrazniť, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04).

Pokiaľ žalobkyňa vyvodzovala odňatie možnosti pred súdom konať zo záveru súdu prvého stupňa, že v konaní o náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z.z. nie je oprávnený žiadnym spôsobom, ani ako otázku predbežnú, posudzovať zákonnosť resp. nezákonnosť iného právoplatného rozhodnutia súdu, táto námietka svedčí o názore dovolateľky, že k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. došlo v dôsledku nesprávneho posúdenia veci. Dovolací súd preto považuje za potrebné uviesť, že ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom (ako už bolo vyššie uvedené)

do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) O.s.p., pretože právnym posudzovaním veci súd neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné práva účastníka.

Dovolateľka tiež namietala, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný, pretože sa odvolací súd dostatočne nevysporiadal s dôvodmi uvedenými v odvolaní.

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (IV. ÚS 115/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentami a dôkaznými návrhmi strán, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, I. ÚS 353/06, II. ÚS 220/08, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08).

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Podľa dovolacieho súdu nemožno opomenúť, že zákonom č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008, bol doterajší text § 219 O.s.p. doplnený okrem iného odsekom 2, podľa ktorého, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V preskúmvanej veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijatý záver o nesplnení zákonných podmienok pre priznanie

žalobkyňou uplatneného nároku primerane vysvetlil. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

Keďže prípustnosť dovolania nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O.s.p. a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, keďže žalovanej v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. júna 2011

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová